

Sidontavyön käyttö poliisissa

Opetusvideo Bodycuff-käsirautavyön käytöstä

Taru Kosonen ja Teo Leinonen

9/2021

TIIVISTELMÄ

Taru Kosonen ja Teo Leinonen:

Sidontavyön käyttö poliisissa – Opetusvideo Bodycuff-käsirautavyön käytöstä

Opinnäytetyön muoto: Toiminnallinen opinnäytetyö

Hanke: Tilaustyö Koillismaan poliisitoiminnan johtaja Aki Räisäseltä

Julkisuusaste: Raportti osittain julkinen ja produkti salassa pidettävä

Ohjaajat: Jani Niemi, Pasi Eronen ja Timo Härmä

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä on toiminnallinen opinnäytetyö, joka koostuu kirjallisesta raportista ja opetusvideosta. Raportissa esitellään Bodycuff-sidontavyö, sen ominaisuudet sekä laillisuusperusta. Lisäksi raportissa käsitellään toiminnallisen opinnäytetyön teoriaperustaa ja yksilön erilaisia oppimismenetelmiä. Produktina olevassa opetusvideossa näytetään Bodycuff-sidontavyön oikeaoppinen käyttö. Videon käyttöä opetuksessa on analysoitu SWOT-menetelmän avulla.

Produktin ensisijainen tarkoitus on mahdollistaa harvoin käytetyn voimankäyttövälineen itsenäinen kertaaminen. Tavoitteena on, että video on kaikkien poliisihallinnon alaisten saavutettavissa Tuve-Moodlessa.

Theseuksessa julkaistavasta opinnäytetyömme versiosta on poistettu osioita Julkisuuslain perusteella, myös video on salassa pidettävä. Opinnäytetyön salassapito ja turvallisuusluokka perustuvat tutkimuslupapäätökseen 17.06.2021 (POL-2021-24773).

Sivumäärä: 33 + produkti

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Syyskuu 2021

Avainsanat: Voimankäyttö, voimankäyttövälineet, kahlitsemisvälineet, opetus

SISÄLLYS

LYHENTEET.....	1
1 JOHDANTO	2
2 OPINNÄYTETYÖN SISÄLTÖ	3
2.1 Tavoite ja tarkoitus.....	3
2.2 Aiheen rajaaminen	3
2.3 Aikaisemmat tutkimukset.....	3
3 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	4
3.1 Toiminnallisen opinnäytetyön vaiheet.....	4
3.2 Opetusvideon kuvaaminen.....	4
3.3 Oppimismenetelmät ja saavutettavuus.....	5
3.4 SWOT-analyysi	6
4 POLIISIN VOIMANKÄYTTÖ	9
4.1 Voimankäyttö poliisilain näkökulmasta	9
4.2 Voimankäyttö rikoslain näkökulmasta.....	10
4.3 Poliisin sallitut voimankäyttövälineet	10
4.4 Voimankäyttö- ja suojavälineiden kantaminen, käsittely ja säilytys.....	11
4.5 Huolto, tarkastukset ja investointi	11
4.6 Poliisin voimankäyttökoulutus	12
4.7 Perus- ja ihmisoikeuksien huomioiminen voimakeinojen käytössä	12
5 LAILLISUUSPERUSTA.....	12
5.1 Poliisilain mukainen sitominen	13
5.2 Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain mukainen sitominen	13
5.3 Tutkintavankeuslain mukainen sitominen	14
5.4 Vangin kuljetus ja kohtelu.....	14
5.5 Maasta poisto.....	16
5.6 Käytöstä päättäminen	16

6 BODYCUFF-KÄSIRAUTAVYÖ JA SEN KÄYTTÖ	16
7 PROJEKTIN VAIHEET.....	17
7.1 Suunnittelu.....	17
7.2 Työstövaihe	18
7.3 Tarkasteluvaihe.....	19
7.4 Viimeistelyvaihe	19
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	20
8.1 Päiväkirja prosessista	20
8.2 Haasteet	23
8.3 Luotettavuuden arviointi	24
8.4 Opinnäytetyön arviointi.....	25
LÄHTEET	27
LIITE 1	29

LYHENTEET

ETL	Esitutkintalaki 22.7.2011/805
JulkL	Julkisuuslaki 21.5.1999/621
PKL	Pakkokeinolaki 22.7.2011/806
Poha	Poliisihallitus
PoL	Poliisilaki 22.7.2011/872
PSL	Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 29.9.2006/841, ns. putkalaki
RL	Rikoslaki 19.12.1889/39
TUVE	Julkisen hallinnon turvallisuusverkko
TvL	Tutkintavankeuslaki 23.09.2005/768
Polamk	Poliisiammattikorkeakoulu

1 JOHDANTO

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta eli raportista ja opetusvideosta. Raporttiosuudessa käymme läpi opinnäytetyöprosessimme eri vaiheet, aiheen valinnasta alkaen lopulliseen tuotokseen asti. Poliisihallinnossa ei ole käytössä tällä hetkellä sellaista koottua tietopakettia Bodycuff-käsirautavyön käytöstä, jossa olisi yhdistetty sekä valmistajan käyttöohjeet että lakiperusta.

Tuottamamme opetusvideo sidontavyön käytöstä on suunniteltu jokaisen virassa olevan poliisin käyttöön. Hartain toiveemme on, että Poliisihallitus hyväksyy videon julkaistavaksi julkisen hallinnon turvallisuusverkossa sijaitsevassa oppimisympäristössä eli TUVE-Moodlessa. Opinnäytetyön avulla toivomme lisäävämmekin tietoutta sidontavyön käytön mahdollisuuksista sekä tuovamme helpon tavan kerrata sen käyttöä saadun käyttäjäkoulutuksen jälkeen. Tässä työssä pohdimme ja avaamme myös sitä, kuinka erilaisiin tilanteisiin ja poliisin jokapäiväiseen toimintaan sidontavyön käyttäminen voisi tulla kyseeseen.

Johdannon jälkeinen kappale käsittelee opinnäytetyömme sisältöä ja rajausta. SWOT-analyysi strategiatyökalua on käytetty opetusvideon analysoimiseen. Tämän jälkeen käymme läpi, mitä toiminnallinen opinnäytetyö tarkoittaa ja kuinka me olemme osaltamme sen toteuttaneet. Neljäs kappale käsittelee poliisin voimankäyttöä, voimankäyttövälineitä ja näitä sääteleviä lakeja. Seuraava kappale puolestaan kertoo milloin sitominen ja sidontavyön käyttö on sallittua. Kuudes kappale käsittelee sidontavyötä välineenä, kuinka sen pukeminen asiakkaalle tapahtuu ja mitä hyötyjä siitä on verrattuna tavallisiin käsirautoihin. Tämä kappale jää salassa pidettäväksi, koska sidontavyöstä ei ole saatavissa julkista lähdemateriaalia. Toiseksi viimeinen kappale kertoo, kuinka projektimme on edennyt, eli avaamme suunnittelu-, työstö-, tarkastelu- ja viimeistelyvaiheet tarkemmin.

Pohdintakappale käsittelee vielä oman pohdintamme opinnäytetyön tekemiseen liittyen, sekä sitä minkälaisia ajatuksia prosessin aikana on herännyt. Lisäksi käymme läpi työn luotettavuutta ja sitä, kuinka itse mielestämme tässä prosessissa olemme onnistuneet.

Theseuksessa julkaistavasta opinnäytetyömme versiosta on poistettu osioita Julkisuuslain (JulKL 621/1999) 24 § 5k perusteella. Samaan pykälään perustuen myös video on salassa pidettävä.

2 OPINNÄYTETYÖN SISÄLTÖ

2.1 Tavoite ja tarkoitus

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena syntyy video sidontavyön oikeaoppisesta käytöstä. Tarkoitus on, että tämä tuotettu materiaali julkaistaan Poliisiammattikorkeakoulun TUVE-Moodlessa, jotta se on mahdollisimman monen kollegan saavutettavissa. Pyrimme tekemään videosta selkeän ja tarpeeksi lyhyen, että jokaisella riittää mielenkiinto katsoa se loppuun asti.

Tutkimuskysymyksinä toimivat:

- Mikä sidontavyö on?
- Mikä on sidontavyön käytön laillisuusperusta?
- Kuinka sitä käytetään?

2.2 Aiheen rajaaminen

Poliisiammattikorkeakoulussa opetellaan tavallisten käsi- sekä jalkarautojen käyttö. Poliisin perusarjessa niitä käytetään huomattavasti useammin kuin sidontavyötä. Tämän vuoksi päädyimme jättämään opinnäytetyömme ulkopuolelle näiden perusrautojen käytön. Sidontavyön sekä muiden poliisin voimankäyttövälineiden oikeaoppisen käytön tulee kuitenkin olla osa poliisin jokapäiväistä ammattitaitoa, tämä lisää aina asiakasturvallisuutta jokaisessa voimankäyttöön johtaneessa asiakaskohtaamisessa.

2.3 Aikaisemmat tutkimukset

Sidontavyön käyttöä ei ole aikaisemmin opinnäytetöissä tutkittu, johtuen poliisihallinnon salassapitosäännöksistä. Aihetta kuitenkin sivutaan kahdessa Theseuksesta löytyvässä opinnäytteessä. Ensimmäinen on Johanna Nurmen 2020 kirjoittama opinnäytetyö; Voimankäytön puolustettavuuden arviointi: Poliisimiehen henkilökohtaisten ominaisuuksien huomioiminen voimankäytön puolustettavuuden arvioinnissa. Tämä käy läpi poliisin voimankäytön puolustettavuuden arviointia. Aihe sinällään on lähellä, koska jokainen voimakeinojen käyttö pitää olla laillista sekä sen käytön kestää jälkikäteen tehtävää arviointia. (Nurmi, 2020). Toinen on Johan Bouchtin 2020 kirjoittama opinnäytetyö; Poliisin voimakeinojen käyttö, Suomalaisen oikeuden oppikirja. Tämä oppikirjaksi tarkoitettu tutkimus käsittelee poliisin voimakeinojen käyttöä, mutta siitäkin sidontavyö on rajattu kokonaan pois. (Boucht, 2020).

3 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehtoinen toteutustapa ammattikorkeakouluissa tehtävälle tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnallisella opinnäytetyöllä tavoitellaan ammatillisessa kentässä usein käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Alasta riippuen tämä voi tapahtua esimerkiksi oppaalla, kirjalla, kansiolla, viholla tai portfolioilla. Tärkeää siinä on, että produkti ja sen raportointi yhdistyvät tutkimusviestinnän keinoin. Opinnäytetyön pitää myös olla työelämälähtöinen, käytännönläheinen, tutkimuksellisella asenteella toteutettu sekä alan tietojen ja taitojen hallintaa riittävällä tasolla osoittava. (Vilka & Airaksinen 2004, 9–10.)

Toiminnallinen opinnäyte voidaan toteuttaa myös niin kutsuttuna kehittämishankkeena, kirjallisen osuuden lisäksi tehdään jokin tuotos, kuten meidän tilanteessamme opetusvideo. Ensin tarvitaan jokin kehittämistarve, joka laittaa idean liikkeelle. Meidän ideamme sai alkunsa asiakaskohtaamisessa työharjoittelun aikana, joka poiki ajatuksen tehdä opetusvideo sidontavyön käytöstä.

3.1 Toiminnallisen opinnäytetyön vaiheet

Keinänen (2013, 17–18) jaottelee toiminnallisen opinnäytetyön neljään eri vaiheeseen: suunnittelu-, työstö-, tarkistus- ja viimeistelyvaiheeseen. Suunnitteluvaiheessa tehdään kirjallinen kehittämissuunnitelma, joka sisältää tavoitteet, vaiheet, tekijät, aineistot, dokumentointitavat sekä paljon muuta, kunkin prosessin vaiheen vaatimalla tarkkuudella. Työstövaihe on toiminnallisen opinnäytetyön vaativin ja oppimisen kannalta tärkein vaihe. Siinä työskennellään kohti lopullista tuotosta, sen aikana todentuvat kaikki kehittämishankkeen osatekijät: toimijat, TKI-menetelmät, materiaalit ja aineistot sekä dokumentointitavat. Tarkistusvaiheessa arvioidaan syntynyttä tuotosta ja tarvittaessa palautetaan takaisin työstövaiheeseen. Viimeistelyvaiheessa valmis tuotos ja opinnäytteen kirjallinen raportti viimeistellään. Viimeistelyn vastuu on opiskelijalla, mutta siinä voi hyödyntää myös muita projektissa mukana olleita. (Keinänen 2013, 17–18.)

3.2 Opetusvideon kuvaaminen

Opetusvideota tehdessä on tärkeää pohtia videon tarpeellisuutta. Aiheen on oltava sellainen, että video tuo asiaan lisää jotakin sellaista mitä paperilla ei voida esittää. (Kosola Leo 2015, kahdeksan asiaa, jotka kannattaa huomioida opetusvideota tehdessä, Yle 29.10.2012.)

Opetusvideota kuvattaessa on tärkeää muistaa, että huono äänenlaatu pilaa hyvänkin videon katselukokemuksen. Yleensä älylaitteen oma sisäänrakennettu mikrofoni ei riitä riittävän hyvään äänenla-

tuun vaan tulee käyttää ulkoista mikrofonia. Myös tekstitys videolla voi joskus olla tarpeen, se tehostaa argumentaatiota ja mahdollistaa videon katsomisen myös ilman ääniä. (Laine Mikko 2016, opettaja: näillä ohjeilla teet hyvän videon, Yle 21.12.2016.)

Haluamme täydentää opinnäytetyötämme videolla, koska koemme, että moniosaisen sidontavyön asiakkaalle laittamisen opettaminen pelkkänä teoriatietona on liian vaikeaa auki kirjoitettavaksi ja lukijalle ymmärrettäväksi. Video on myös oiva ja nopea tapa kerrata jo aiemmin saatua sidontavyön käyttäjäkoulutusta. Video toimii myös tapanamme vastata kolmanteen tutkimuskysymykseemme eli siihen, miten Bodycuff-käsirautavyötä käytetään.

3.3 Oppimismenetelmät ja saavutettavuus

Se kuinka vastaanotat informaatiota helpoimmin, riippuu opitko visuaalisesti, auditiivisesti, kinesteettisesti vai taktiilisesti. Eli näön, kuulon, liikkumisen vai koskettamisen avulla. Myös se kuinka järjestät ja käsittelet informaatiota, kumpi aivopuolisko hallitsee ajatteluasi on yhteydessä oppiskokemukseesi. Toimitko kokonaisuuksien pohjalta vai analyttisesti? Myös tämä vaikuttaa muihin oppimistyyliisi piirteisiin. (Peda.net, oppimistyylin ulottuvuuksia.)

Erään tutkimuksen mukaan 40 % ihmisistä oppii parhaiten lukemansa tai näkemänsä, 30 % kuulemansa ja 30 % ensisijaisesti kehonsa kautta, eli tekemällä tai kokemalla. Yleensä ihmisellä on yksi vallitseva oppimistapa, sen lisäksi opimme kohtalaisen hyvin myös toisen kanavan kautta. Tiedostamalla oman oppimistavan voi alkaa käyttää tietoisesti muistiinpainamis- ja opiskelumenetelmiä mitkä sopivat juuri omalle oppimistyyliille. (Peda.net, oppimistyylin ulottuvuuksia.)

Visuaaliselle oppijalle näkemiseen liittyvät seikat ovat tärkeimmät: luettu teksti, värit, kuvat ja asioiden ulkonäkö samoin kuin kokonaisuuden hahmottaminen. Tämänlaisen oppijan on tärkeää hyödyntää opiskeluaineiston lukemista ja silmäilyä, kaavioita, kuvia sekä symbolein ja värein tehtyjä miellekartoja. Visuaalisen oppijan on tärkeää luoda myös vahvoja mielikuvia opittavista asioista. (Peda.net, oppimistyylin ulottuvuuksia.)

Auditiivinen oppija sen sijaan nauttii kuuntelemisesta. Hän haluaa, että asiat selitetään hänelle lukemisen sijasta, asioissa tulee myös edetä loogisesti. Auditiiviseen keskittymiseen vaikuttavat myös äänet, ne joko vaikeuttavat tai edistävät oppimista. Tämänkaltaisen oppijan tulee ottaa luennoista kaikki irti, keskittyä kuuntelemaan ja kyselemään. Auditiivisen oppijan on hyvä tunnistaa auttaako vai häiritseekö taustäänet omaa oppimista. Tällaiselle ihmiselle ääneen asioiden kertaaminen voi auttaa. (Peda.net, oppimistyylin ulottuvuuksia.)

Kinesteettinen oppija haluaa osallistua ja kokeilla itse, käyttää kehoaan ja liikkua. Myös myönteiset tunteet ja mielenkiinto asiaa kohtaan, vaikuttavat paljon siihen, kuinka nopeasti ja tehokkaasti kinesteettinen ihminen oppii. (Peda.net, oppimistyylin ulottuvuuksia.)

Taktiillisille oppijalle käden kautta tuleva tieto on tärkeää. Silloin muistiinpanojen tekeminen on tärkeää. Piirtely, esineiden näpertely ja kädessä pitäminen voivat auttaa tällaista ihmistä keskittymään. (Peda.net, oppimistyylin ulottuvuuksia.)

Oppiminen ei ole vain valmiin tiedon tallentamista ja tulostamista. Olennaista tehokkaassa oppimisessa on ymmärtää, jäsentää ja kehittää saatu tieto. Tällaista uutta asiaa pystyy myös soveltamaan uusiin tilanteisiin, kun sitä ei ole vain hetkellisestä päntätty ja sen jälkeen unohdettu. (Peda.net, oppimistyylin ulottuvuuksia.) Opetusvideon kuvaamisella luomme monipuolisemman mahdollisuuden oppia.

Saavutettavuus on riippuvainen henkilöstä ja tilanteesta. Sitä voidaan ajatella ikään kuin näkökulmana, joka kiinnittää huomiota erilaisiin käyttäjiin. Heidän erilaisiin tarpeisiinsa, tilanteisiinsa ja mahdollisiin rajoitteisiin tai haasteisiinsa. Ihmisiä on hyvin erilaisia ja sen vuoksi myös saavutettavuuden suhteen on erilaisia tarpeita. Mikä on yhdelle ihmiselle saavutettavaa, ei riitä toiselle. (Celia.fi, saavutettavuus.)

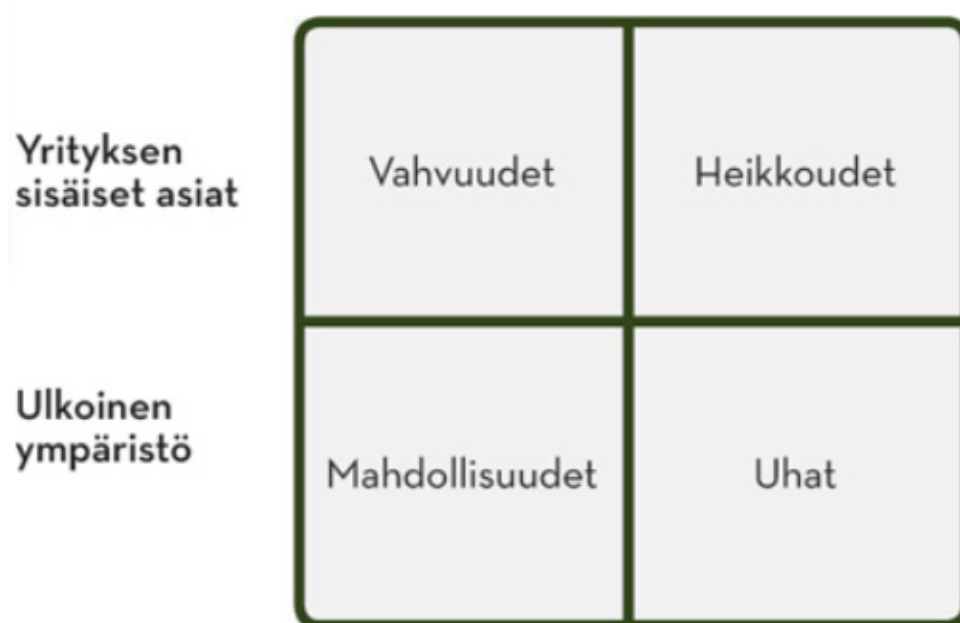
Kuvilla tuettu viestintä ja videot parantavat sisällön saavutettavuutta etenkin henkilöille, joille tekstin ymmärtäminen tai lukeminen tuottaa haasteita. Videoista hyötyy esimerkiksi ihmiset, joilla on luki- ja oppimisvaikeuksia tai huono suomen kielen taito. Niiden sisältämä tieto tulee kuitenkin tarjota myös tekstimuodossa, jotta ihmiset, jotka eivät kuule tai näe videota voivat saada saman oppimiskokemuksen. Tänä päivänä videoita katsotaan myös yhä enemmän ja enemmän ilman ääniä, joten tekstitys takaa sen, että katsoja ymmärtää videon viestin. (Saavutettavuusvaatimukset.fi, videoiden ja äänilähetysten saavutettavuus.)

3.4 SWOT-analyysi

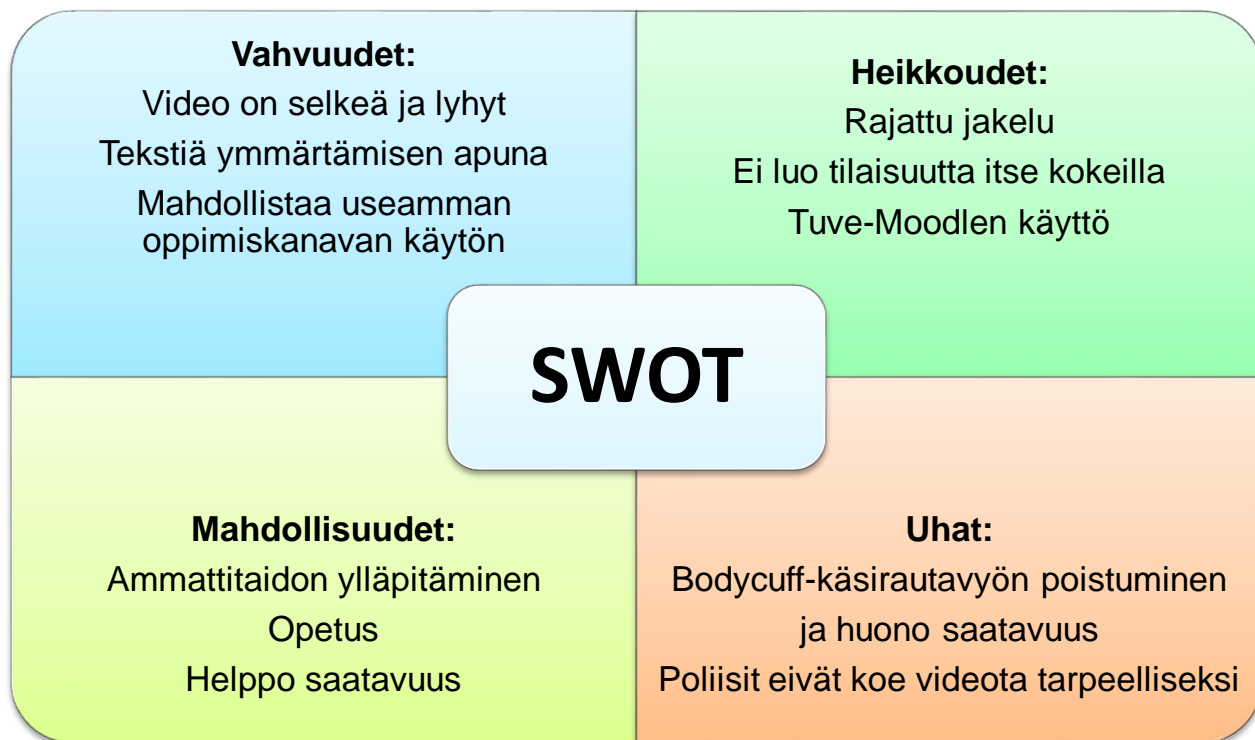
SWOT-analyysi on kehitetty 1960-luvulla Yhdysvalloissa, sen kehittäjästä tai tarkasta keksimisajankohdasta ei ole yksimielistä tietoa. Analyysin varsinainen tarkoitus on tuottaa ensin analyysiä ja sen jälkeen valintoja sekä toimintasuunnitelma. Tämä analyysityökalu on vielä tänäkin päivänä suosituin yksittäinen strategiatyökalu liikkeenjohdossa (Vuorinen 2013,88.) Analyysin pohjalta voidaan päätellä, kuinka vahvuuksia käytetään hyväksi, kuinka heikkoudet muutetaan vahvuuksiksi, kuinka tulevaisuuden mahdollisuuksia hyödynnetään ja kuinka uhat vältetään. Tuloksena tästä saadaan toimintasuunnitelma siitä, mitä millekin asialle tulee tehdä. (Lindroos & Lohivesi 2010, 220.)

Sanan lyhenne tulee englannin kielen sanoista:

- Strengths → vahvuudet
- Weaknesses → heikkoudet
- Opportunities → mahdollisuudet
- Threats → uhat

Kuva 1, SWOT-analyysi sen perusmuodossa (Vuorinen 2013, 89).

Kuva 2, SWOT-analyysi tämän opinnäytetyön opetusvideosta.

Tuotoksen **vahvuudeksi** koemme sen, että video on selkeä ja lyhyt. Silloin jokainen maltaa katsoa videon ajatuksen kanssa loppuun asti. Videon voi tarvittaessa myös toistaa. Toisena vahvuutena olemme lisänneet videoon tekstiä, jotta tärkeimmät kohdat, kuten lukkojen avausmekanismit saavat tarpeeksi huomiota. Tällä tehosteella lisäämme myös oppimiskanavia.

Mahdollisuutena näemme kätevän tavan pitää omaa ammattitaitoa yllä katsomalla video, se on helppo ja nopea tapa kerrata aiemmin opittua. Videota voidaan myös tulevaisuudessa käyttää käyttäjäkoulutuksen yhteydessä, mikäli opettaja katsoo sen tarpeelliseksi. Videomateriaali jää käytettäväksi Polamk:lle.

Video on myös helposti saatavissa TUVE-Moodlen koulutusalueelta, mutta sitten taas toisaalta jaksavatko käyttäjät kirjautua kurssille, jossa video on nähtävissä. Ensimmäisen kirjautumiskerran jälkeen kurssi toki jää Moodle-alueelle muistiin ja siihen on tällöin helppo palata.

Heikkoutena koemme sen, että videon jakaminen on hyvin rajattua. Sitä ei tulla julkaisemaan mihinkään julkiseen verkkoon. Käyttäjäkunta rajautuu silloin pieneksi eli vain Pohan eli Poliisihallituksen alaisuudessa työskenteleviin. Sähköisen koulutusmateriaalin heikkous on myös se, että se ei luo

mahdollisuutta kokeilla sidontavyön pukemista itse asiakkaalle, ellei videota käytetä apuna käyttäjäkoulutuksessa, jossa pukeminen opetellaan oikeilla ihmisillä.

Uhkana videon tarpeellisena pysymiselle on se, että Bodycuff-merkkisen sidontavyön valmistus on loppunut, eikä sitä ole saatavissa tällä hetkellä mistään lisää. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli vyö menee rikki ei saman merkkistä sidontavyötä ole enää saatavilla tilalle. Toisaalta uhkana tämän videon menestymiselle on se, että kokevatko muut poliisit sitä tarpeelliseksi. Mikäli eivät, voi videon käyttöaste jäädä todella pieneksi.

4 POLIISIN VOIMANKÄYTTÖ

4.1 Voimankäyttö poliisilain näkökulmasta

Poliisilain (PoL, 872/2011) mukaan poliisin tehtävänä on turvata oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, suojata kansallista turvallisuutta sekä ennaltaehkäistä, paljastaa, selvittää ja saattaa syyteharkintaan rikoksia. Poliisi toimii yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. (PoL 1:1.) Termi yleinen järjestys ja turvallisuus on peruskäsite poliisin tehtävänkuvauksessa, mutta sen merkityssisältöä on vaikea täsmentää yksiselitteisesti (HE 224/2010).

Poliisimiehellä on yllä mainittua virkatehtävää suorittaessaan oikeus vastarinnan murtamiseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi, lennokin tai miehittämättömän ilma- aluksen kulkuun puuttumiseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. (PoL 2:17.)

Poliisin voimakeinojen käyttö ei ole itsetarkoitus vaan sillä voidaan tarvittaessa turvata varsinaisen virkatehtävän suorittaminen. Lähtökohtaisesti hyvällä taktiikalla ja ennakoinnilla voimakeinojen käyttö voidaan usein välttää. Poliisin voimankäyttö perustuu poliisilakiin ja rikoslakiin.

Opinnäytetyöstä on poistettu tekstiä SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Tämän vuoksi poliisimiehen tulisi tuntea käytössään olevat välineensä hyvin, sekä tietää missä tilanteessa mikäkin väline olisi tarkoituksenmukaisin, jotta saadaan turvattua poliisimiehen ja kohdehenkilön turvallisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä tietoa sidontavyön käyttämisestä ja sen vaikutuksista sekä toimintaperiaatteista. Työssä on myös pohdittu sitä, milloin sidontavyön käyttö on tarpeellista ottaen huomioon vähimmänhaitan-, sekä tarkoituksenmukaisuuden periaatteet.

4.2 Voimankäyttö rikoslain näkökulmasta

Viranomaiset voivat joutua virkatehtävällä käyttämään voimakeinoja, sillä tavoin, että toisessa tilanteessa tämä menettely täyttäisi rikoksen tunnusmerkistön. Tämänkaltaisiin tilanteisiin voivat joutua ennen kaikkea poliisimiehet ja muut yleistä järjestystä ylläpitämään asetetut henkilöt. (HE 44/2002.)

Sallittujen voimakeinojen rajat määräytyvät viime kädessä asianomaisen hallintoalan toimivaltasäännösten perusteella. Rikoslain puolella voidaan säätää lähinnä siitä, mitä tapahtuu, kun nuo valtuudet on ylitetty. (HE 44/2002.) Poliisin toimivaltasäännökset löytyvät suurelta osin poliisilaista.

Rikoslain (RL, 39/1889) 4 luvun 6 §:ssä kerrotaan, että oikeudesta käyttää voimakeinoja virkatehtävän hoitamiseksi tai muun siihen rinnastettavan syyn vuoksi sekä oikeudesta avustaa järjestystä ylläpitämään asetettuja henkilöitä säädetään erikseen lailla. Voimakeinoja käytettäessä saa turvautua vain tehtävän suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin, joita on pidettävä kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus sekä tilanne muutenkin. (RL 4:6.) Puolustettavuudella viitataan ennen kaikkea suhteellisuusperiaatteeseen (HE 44/2002).

Jos voimakeinojen käytössä on ylitetty säädetyt rajat, tekijä on kuitenkin rangaistusvastuusta vapaa, jos on erittäin painavia perusteita katsoa, ettei tekijältä kohtuudella olisi voinut vaatia muunlaista suhtautumista, kun otetaan huomioon hänen asemansa ja koulutuksensa sekä tehtävän tärkeys ja tilanteen yllätyksellisyys. (RL 4:6.)

4.3 Poliisin sallitut voimankäyttövälineet

Valtioneuvoston asetus poliisista (1080/2013) 10 §:n mukaan poliisimiehen tehtävien edellyttämällä voimankäyttö- ja suojavälineillä varustaa valtio.

”Voimankäyttö- ja suojavälineet 10 §

Valtio varustaa poliisimiehen tehtävien edellyttämällä voimankäyttö- ja suojavaivälineillä. Henkilöön kohdistuvia voimakeinoja poliisilain (872/2011) 2 luvun 17 §:n 1 momentin mukaisesti käytettäessä poliisimies saa käyttää vain 2 momentissa mainittuja voimankäyttövälineitä, jotka Poliisihallitus on hyväksynyt ja joiden käyttöön poliisimies on saanut koulutuksen.

Poliisin voimankäyttövälineitä ovat:

- 1) henkilökohtaisena virka-aseena käytettävät lippaallisella tai itselataavalla kertatulella toimivat pistoolit ja revolverit niihin soveltuvine patruunoineen;*
- 2) poliisitoimintaa tukevina ampuma-aseina haulikko, konepistooli, kivääri ja ampuma-aselain (1/1998) 6 §:n 2 momentin 12 kohdassa tarkoitettu muu ampuma-ase sekä kaasun tai muun lamaanuttavan aineen levittämiseen tarkoitettu ampuma-ase niihin soveltuvine patruunoineen;*
- 3) muut ominaisuuksiltaan ja asianmukaisesti käytettyinä vaikutuksiltaan ampuma-asetta lievemmat voimankäyttövälineet. (Valtioneuvoston asetus poliisista (1080/2013)).*

Voimankäyttötilanteissa poliisin kantama voimankäyttövälineistö on rajattu yllä mainitulla tavalla. Sallitut voimankäyttövälineet on tutkittu ja testattu, jolloin niiden toiminta ja vaikutukset ovat paremmin hallittavissa ja ennakoitavissa.

Opinnäytetyöstä on poistettu osioita SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

4.4 Voimankäyttö- ja suojavaivälineiden kantaminen, käsittely ja säilytys

Opinnäytetyöstä on poistettu luku SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

4.5 Huolto, tarkastukset ja investointi

Opinnäytetyöstä on poistettu osioita SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Varsinkin liikkumisen rajoittamiseen tarkoitettujen välineiden toimintakunto pitää olla tarkastettu ja todettu käyttökelpoiseksi, ettei kohdehenkilö pysty satuttamaan itseään tai muita ollessaan sidottuna kyseiseen voimankäyttövälineeseen. Vaurioitunutta tai muuten epäkuntoista välinettä ei saa käyttää.

4.6 Poliisin voimankäyttökoulutus

Opinnäytetyöstä on poistettu luku SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

4.7 Perus- ja ihmisoikeuksien huomioiminen voimakeinojen käytössä

Opinnäytetyöstä on poistettu osio SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulKL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Perus- ja ihmisoikeudet korostuvat erityisesti, kun poliisimies joutuu puuttumaan ihmisen liikkumava-pauteen ja sen rajoittamiseen. Tämän takia poliisimiehen tulee tuntea käyttämänsä välineet, joita käyttämällä tämä rajoittaminen tapahtuu. Sidontavyöllä pystytään tehokkaalla tavalla rajoittamaan yksilön vapaata liikkumista ja ihmisen tekemistä sekä liikeratoja.

Eryteisesti yksilön liikkumisvapautta rajoitettaessa tulee ottaa huomioon sitomisen tarkoituksenmukaisuus- ja vähimmänhaitanperiaatteet, jottei aiheutettaisi kohdehenkilölle yhtään enempää haittaa, kuin tilanteen hoitaminen edellyttää. Sidontavyötä käyttämällä on helpompi huomioida nämä periaatteet, kuin tavallisia käsiraudoja käytettäessä. Esimerkiksi rauhallisen henkilön sitominen käsiraudoilla voisi joissain tilanteissa jo kyseenalaistaa tarkoituksenmukaisuuden, mutta kuitenkin henkilöä ei voisi pitää täysin toimintakykyisenä tilannearvioon perustuen. Sidontavyöllä henkilön liikkumista voi rajoittaa asiakasystävällisemmin kuin käsiraudoilla. Tarvittaessa sidontavyöllä voidaan vielä enemmän kontrolloida kohdehenkilön toimintaa turvallisesti.

5 LAILLISUUSPERUSTA

Tässä luvussa vastaamme toiseen tutkimuskysymykseemme eli siihen mikä on sidontavyön käytön laillisuusperusta. Poliisilain 2 luvun 17 pykälän mukaan poliisimiehellä on oikeus käyttää voimakeinoja. Voimakeinojen käyttötarkoituksia ovat vastarinnan murtaminen, henkilön paikalta poistaminen, kiinniottamisen toimittaminen, vapautensa menettäneen pakenemisen estäminen, esteen poistaminen taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon taikka tapahtuman estäminen. (Rantaeskola 2014, 98.)

Voimakeinoja käyttäessä on kuitenkin aina muistettava, että niiden tulee olla jälkikäteen perusteltavissa silloin, kun niiden puolustettavuutta arvioidaan muun muassa tehtävän kiireellisyyden ja tärkeyden, vastarinnan vaarallisuuden, käytettävissä olevien voimavarojen sekä muun kokonaisarvostelun näkökulmasta. Puolustettavuuden arvioinnissa on kyse niin kohtuullisuudesta kuin kohtuuttomien

seurausten välttämiseksi. Toisin sanoen voimakeinosta johtuvien haittojen on oltava oikeudenmukaisessa ja kohtuullisessa suhteessa alkutilanteeseen nähden. (Rantaeskola 2014, 98.)

5.1 Poliisilain mukainen sitominen

Virkatehtävän kohteena olevan henkilön liikkuma- tai toimintavapautta voidaan poliisilain 2 luvun 20 §:n mukaan rajoittaa käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos tämä on välttämätöntä virkatehtävän suorittamisen yhteydessä henkilön karkaamisen estämiseksi, väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi tai uhkaavan väkivallan torjumiseksi. (PoL 2:20.)

Liikkuma- tai toimintavapauden rajoittamista jatketaan vain välttämätön aika. Tämä rajoittaminen ei saa aiheuttaa kohteena olevalle henkilölle vaaraa tai tarpeetonta kipua. (PoL 2:20.)

5.2 Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain mukainen sitominen

Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (PSL 29.9.2006/841) 11 luvun 2 §:ssä sanotaan, että vapautensa menettäneen välitöntä toimintavapautta saadaan rajoittaa joko käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos se on välttämätöntä; karkaamisen estämiseksi kuljetuksen aikana tai sellaisen väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi, jota ei voida estää muilla tavoin ja josta saattaa aiheutua vaaraa vapautensa menettäneen tai muun henkilön turvallisuudelle taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle; tai uhkaavan väkivallan torjumiseksi. (PSL 11:2.)

Tätä sitomista ei saa jatkaa pidempään, kuin se on pakollista. Sitominen on myös lopettava tuomioistuimessa, mikäli oikeuden puheenjohtaja ei erityisistä syistä päättä toisin. Mikäli sitominen suoritetaan poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 11:2 toisen kohdan perusteella, on mahdollisuuksien mukaan myös konsultoitava lääkäriä. (PSL 11:2.)

Päätösvalta sitomisesta on säilytystilan esimiehellä, jos asia ei kestä viivytystä voi päätöksen suorittaa myös poliisimies tai vartija. Sitomisesta on kuitenkin välittömästi ilmoitettava esimiehelle, joka on päällystöön kuuluva virkamies. (PSL 11:2.)

Vapautensa menettäneellä putkalaissa tarkoitetaan tutkintavankia, pidätettyä ja kiinniotettua. Kiinniotetulla henkilöllä tarkoitetaan ihmistä, joka on otettu kiinni poliisilaissa (872/2011), pakkokeinolaissa (806/2011, PKL), esitutkintalaissa (805/2011, ETL) tai muussa laissa säädetyllä perusteella, ja joka ei ole tutkintavanki tai pidätetty. (2020/2013/5490, 1.)

5.3 Tutkintavankeuslain mukainen sitominen

Tutkintavankeuslain 23.9.2005/768 13 luvun 2 §:n mukaan tutkintavangin välitöntä toimintavapautta saa rajoittaa käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä, sylkemisen estävää suojaa käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos tämä on välttämätöntä karkaamisen estämiseksi kuljetuksen aikana tai sen kaltaisen väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi, jota ei saada estetyksi muilla tavoin ja josta saattaa aiheutua vaaraa vangin tai muun henkilön turvallisuudelle taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle. Uhkaavan väkivallan torjumiseksi tai henkilönkatsastuksen turvaamiseksi. (TvL 13:2.)

Yllä mainitut lait sallivat sitomisen erilaisissa tilanteissa, ihmisen tulee kuitenkin aina olla jonkinlaisen poliisitehtävän kohteena tai poliisin tiloissa kiinniotettuna, jotta sidontavyötä voidaan käyttää. Sidontavyön käyttö rinnastetaan lain sanoihin muulla vastaavalla tavalla.

5.4 Vangin kuljetus ja kohtelu

Vangin kuljettamisesta ja kohtelusta säädetään vankeuslaissa (vankeuslaki 767/2005) ja vanginkuljetusasetuksessa (vanginkuljetusasetus 165/1954). Vankien kuljettamisesta vastaa poliisi ja vankilaviranomaiset (vanginkuljetusasetus 165/1954).

“Vanginkuljetuksen työnjaossa Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin välillä noudatetaan vanginkuljetusasetuksen säännöksiä tai sen nojalla tehtyjä erillissopimuksia. Työnjako on ollut käytössä useiden vuosikymmenien ajan, joten käytännöt ovat vakiintuneet. Useilla paikkakunnilla yhteistyö on erittäin joustavaa ja tarpeen mukaan kuljetustehtävien asetuksen mukaisesta työnjaosta saatetaan poiketa. Se, että kuljetustehtävää hoitaa kaksi eri viranomaista, edellyttää hyvää tiedonkulkua. Kuten edellä on todettu, nykyisessä järjestelmässä erityisesti tiedonkulun puutteet vaikeuttavat kuljetustoiminnan tarkoituksenmukaista järjestämistä.” (HE 319/2010).

Vankeja voidaan kuljettaa monesta eri syystä. Vanki voidaan siirtää suljetusta vankilasta avovankilaan tai toisinpäin. Vanki voidaan kuljettaa tuomioistuimeen tai lääkäriin. Vankien kuljettamiseen voidaan käyttää bussia, junaa tai kuljettamiseen soveltuvaa autoa.

“Huolimatta siitä, että vanginkuljetusolosuhteet ovat poikkeukselliset, kuljetuksen turvallisuus on varmistettava. Tällä tarkoitetaan muun muassa kuljetettavien vankien ja henkilökunnan sekä ulkopuolisten henkilöiden turvallisuutta, karkaamisten estämistä sekä mahdollisten tutkinnallisten vaatimusten turvaamista. Näiden tavoitteiden toteuttaminen edellyttäisi nykyistä asianmukaisempaa kuljetuskalustoa, jossa voitaisiin tarvittaessa toteuttaa esimerkiksi kuljetettavien henkilöiden täydellinen erillään pito. Erityisen tärkeää tämä on siksi, että kuljetusta valvomaan ei useinkaan kyetä irrottamaan erillään

pidon taikka täydellisen turvallisuuden varmistamiseksi tarvittavaa henkilökuntamäärää. Esimerkiksi Rikosseuraamuslaitoksen nykyisin käytössä olevissa linja-autoissa on vanginkuljetuksen erityistarpeet huomioon ottava varustelu.” (HE 319/2010.)

Rikosseuraamuslaitoksen järjestämissä kuljetuksissa kuljetukseen soveltuvan ajoneuvon kuljettaja ei yleensä osallistu kuljetettavan vangin valvontaan. Tehtävä annetaan yleensä poliisipartiolle, joka vastaa kuljetuksesta ja sen turvallisuudesta koko sen keston ajan. Jos kuljetukseen liittyy yöpyminen muualla kuin vangin tai vangitun sijoitusvankilassa, väliaikaismajoituksen aikana vangin valvonnasta ja ylläpidosta vastaa se laitos, jossa vanki yöpyy. (HE 319/2010.)

Vaaralliseksi tiedetyn vangin kuljettamiseen liittyy aina riskejä. Kuljetustarve voi tulla yllättäen, jonka vuoksi kuljetus resurssit saattavat olla huonot ja kuljetuksen suunnittelu sekä tilannearvion tekeminen saattaa jäädä väliin kokonaan.

“Poliisihallinnon useissa selvityksissä on todettu, etteivät vanginkuljetustehtävät kuulu poliisin perustehtäviin. Hallinnonalan lisääntyneisiin tehtäviin nähden suhteellisesti vähentyneiden resurssien vuoksi on ilmaistu halukkuus luopua näistä tehtävistä. Myös rikosseuraamusalalla resurssipula on ilmeinen. Näin ollen nykyisessä tilanteessa ei voida ilman lisäresursseja muuttaa olennaisesti vanginkuljetuksen työnjakoa.” (HE/319/2010.)

Tällaisissa tilanteissa, jos kuljetettavan voidaan olettaa olevan aggressiivinen tai kuljetettava saattaisi pyrkiä karkaamaan kesken kuljetuksen voisi sidontavyön käyttäminen olla lievin ja vähimmänhaitan periaatteen mukainen. Silloin ei puututtaisi kuljetettavan liikkumiseen tarpeettomasti, mutta kuljetettavan ja henkilökunnan turvallisuus voitaisiin turvata. Kuljetettavaa on tarkoin vartioitava ja tarvittaessa voidaan hänet kahlehtia (Vanginkuljetusasetus 165/1954).

Vangin karkaamisen estäminen sekä mahdollisten tutkinnallisten vaatimusten turvaaminen on kuljetusta hoitavan tahon vastuulla. Näiden tavoitteiden toteuttaminen edellyttäisi nykyistä parempaa kuljetuskalustoa, jossa voitaisiin tarvittaessa toteuttaa esimerkiksi kuljetettavien henkilöiden erillään pito. Erityisen tärkeää tämä on siksi, että kuljetusta valvomaan ja turvaamaan ei usein pystytä irrottamaan riittävää määrää resursseja. Esimerkiksi Rikosseuraamuslaitoksen nykyisin käytössä olevissa linja-autoissa on vanginkuljetuksen erityistarpeet on otettu huomioon varustelussa.

Sidontavyön oikeaoppisella käytöllä pystyttäisiin lisäämään turvallisuutta ja pienentämään karkaamisen riskiä. Se, että vanginkuljetusasetus antaa poliisille valtuudet tarpeen vaatiessa kahlita kuljetettava vanki on omiaan laskemaan kynnystä sidontavyön käytölle. Uskomme, että kohdehenkilökin olisi mieluummin sidontavyöhön sidottuna, missä pystyy istumaan ja tarvittaessa syömään, kuin kahlittuna

käsirautoihin. Huolimatta siitä, että vanginkuljetukseen liittyvät olosuhteet ovat poikkeukselliset, on kuljetuksen turvallisuus pyrittävä varmistamaan. Tällä tarkoitetaan muun muassa sitä, että kuljetettavan vangin, kuljetuksen hoitavan henkilökunnan sekä ulkopuolisten henkilöiden turvallisuus on taattava.

5.5 Maasta poisto

Opinnäytetyöstä on poistettu luku SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

5.6 Käytöstä päättäminen

Opinnäytetyöstä on poistettu luku SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

6 BODYCUFF-KÄSIRAUTAVYÖ JA SEN KÄYTTÖ

Opinnäytetyöstä on poistettu luku SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Kuva 3, Bodycuff-käsirautavyö purettuna. (Kuva: Taru Kosonen)

Opinnäytetyöstä on poistettu osioita SALASSA PIDETTÄVÄ Suojaustaso IV JulkL (621/1999) 24.1§:n 5 k perusteella.

Sidontavyön toimintaa voisi verrata sairaaloissa käytettäviin lepositeisiin, joiden tarkoitus on estää kohdehenkilöä vahingoittamasta itseään tai muita. Sidottuna ollessaan kohdehenkilö kuitenkin on tilanteeseen nähden mukavassa asennossa, eikä siteiden tulisi aiheuttaa kohdehenkilölle kipua tai virheellisiä asentoja niveliin tai raajoihin. Esimerkiksi pelkästään käsiraudoissa ollessaan kohdehenkilö pystyy nousemaan jaloilleen, potkimaan tai juoksemaan, sekä mahdollisesti satuttamaan itseään. Jalakarautoihin sekä käsirautoihin kytkettynä oleva henkilö saattaa tuntea hyvinkin epämukavaa ja tarkoituksetonta kipua, sekä raajoihin ja niveliin kohdistuvaa vääntöä ja painetta. Näissä sidottuna ollessaan kohdehenkilö pystyy aiheuttamaan vahinkoa itselleen vahingossa tai tarkoituksella.

Poliisin työssä näkyy enenevässä määrin mielenterveysasiakkaat ja heidän itsetuhoinen käyttäytymisensä. Tämän vuoksi sidontavyön käyttökin todennäköisesti lisääntyy koska sillä pystytään ehkäise-

mään kohdehenkilölle sitomisesta mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja. Tämä varmistaa tarkoituksenmukaisimman ja vähimmänhaitan periaatteen mukaisen henkilön vapauteen ja liikkumiseen kohdistuvan voimankäytön.

7 PROJEKTIN VAIHEET

7.1 Suunnittelu

Suunnitteluvaiheeseen kuuluu opinnäytetyön kirjallisen suunnitelman tekeminen ja palauttaminen ohjaaville opettajille sekä sen esittely ensimmäisessä opinnäytetyöseminaarissa. Osa tätä vaihetta on myös tutkimuslupahakemuksen täyttäminen ja hyväksyttäminen opettajilla. Hakemusta lähetettäessä liitteeksi laitetaan hyväksytty opinnäytetyön suunnitelma.

Yhteinen opinnäytetyö ei ollut alusta alkaen selviö - päinvastoin, Kosonen suunnitteli tekevänsä työnsä yksin ja Leinonen erään toisen vuosikurssilaisen kanssa. Molemmilla kuitenkin kirkkaana tavoitteena valmistua opintosuunnitelman mukaisesti ja sen jälkeen työllistyä mahdollisimman nopeasti. Näillä ajatuksilla Kosonen luonnollisesti aikataulutti omalta kohdaltaan opinnäytetyön kirjoittamisen jo harjoittelujakson ajalle. Leinosella puolestaan ei harjoittelun alkaessa ollut vielä mitään aihetta saattikka suunnitelmaa opinnäytetyöhön liittyen, ainoastaan ajatus tehdä se yhteistyössä jonkun toisen kanssa.

Jo opintojen alusta saakka olemme tehneet paljon yhteistyötä. Olemme oppineet tuntemaan toistemme tavat ja toimintamallit sekä vahvuudet ja heikkoudet niin ryhmätöissä kuin yhdessä ajatuilla satojen kilometrien koulumatkoilla. Harjoittelun aikana vaihtaessamme kuulumisia keskustelun aiheeksi nousi valmistumisen aikataulu ja opinnäytetyön kirjoittaminen. Kososen mielenkiinnon oli heti harjoittelun alussa herättänyt sidontavyö ja hän halusi tehdä toiminnallisen opinnäytetyön sen käytöstä. Suunnitelmaa työstäessä oli kuitenkin käynyt selville, että työstä tulisi varsin suuritoinen yksin tehtäväksi ja pari tulisi tarpeeseen.

Leinonen jakoi mielenkiinnon aihetta kohtaan ja kun suunnitelmat toisen parin kanssa olivat todella alkutekijöissä vielä, yhteistyö Kososen kanssa houkutteli. Leinosen tarkistettua alkuperäiseltä opinnäytetyökumppanilta, että siirtyminen toisen kurssikaverin pariin on ok, oli päätös selvä – Team Kosonen ja Leinonen on syntynyt.

Suunnitteluvaihe raportin osalta tuli ikään kuin päätökseen ensimmäisen seminaarin jälkeen. Suunnitelma hyväksyttiin seminaarissa ja oli aika alkaa kirjoittaa varsinaista opinnäytetyötä. Olimme panostaneet suunnitelmaan jo isolla kädellä, minkä vuoksi joitain osioita pystyimme suoraan hyödyntämään

varsinaisen opinnäytetyön raporttiosuudessa. Videon suunnittelu kylläkin jatkui vielä pitkään tämän jälkeen, sen työstövaihe alkoi vasta kun materiaalit oli kuvattu toukokuussa.

7.2 Työstövaihe

Työstövaiheen tiesimme olevan rankka ja välillä on meinattu heittää hanskat tiskiin ihan tosissaan. Salattavaa materiaalia sisältävän opinnäytetyön tekemissä on aivan omat haasteensa tutkimuslupien ja salaussäännösten kanssa tavalliseen julkiseen opinnäytetyöhön verrattuna. Emme silti kadu aiheen valintaa. Haluamme, että työstä on jotakin konkreettista hyötyä, sillä siihen käytetään niin monta työtuntia. Koemme, että olisi ajan hukkausta kirjoittaa aiheesta, joka meidän mielestämme ei oikeasti koskisi ketään tässä hallinnossa.

Iso osa työstövaihetta kirjoittamisprosessin lisäksi oli kuvauspäivä Kuusamon poliisiasemalla. Ennakoon kirjoitettiin käsikirjoitus, jotta kuvaaminen olisi sujuvaa ja kaikki osalliset tietäisivät mitä tuleman pitää. Kuvausta varten keräsimme myös ohjeita konkareilta, mitä kannattaa ottaa huomioon sekä mitä juuri he kaipaisivat hyvältä opetusvideolta. Tärkeimpänä ohjeena oli, että materiaalia pitää olla enemmän liikaa kuin liian vähän. Lisäksi ennen tätä kuvauspäivää Kosonen kävi Bodycuff-käsirautavyön käyttäjäkoulutuksen Kuusamon poliisiasemalla, koulutuksen piti aseman oma voimakäytön kenttäkouluttaja. Videon suunnitteluun käytettiin paljon aikaa, koska halusimme tehdä siitä käyttökelpoisen koulutusta ja ammattitaitoa lisäävän opetusvideon. Valmiin videon tekemiseen käytetty työmäärä on siis ollut todella suuri.

Videon kuvaaminen sujui hyvin ja pysyimme suunnitellussa aikataulussa. Materiaalia kertyi vähintään riittävästi, josta oli hyvä aloittaa videon editointi. Meistä kummallakaan ei ole omaa kameraa. Tästä syystä kuvasimme materiaalit kännykkäkameralla, nykyajan puhelimissa on kuvanlaatu jo vähintäänkin riittävällä tasolla. Tämä kuvausmuoto oli myös helpoin toteuttaa. Mikrofonille ei ollut kuvauksissa käyttöä, koska äänet ja tekstit pystyy editoimaan jälkikäteen. Totesimme ennen kuvaustilaisuutta, että on helpompi lisätä ääni jälkikäteen, kuin keskittyä samaan aikaan puhumaan ja laittamaan vyötä mahdollisimman selkeästi videoita kuvatessa.

Työnjako oli seuraava; me opinnäytetyön tekijät puimme asiakkaalle sidontavyön. Kollegat Kuusamon poliisiasemalta toimivat asiakkaan ja kuvaajan rooleissa eli olivat avustamassa. Kuvaajaksi saimme Kuusamon poliisiaseman tämänhetkisen somevastaavan, joten hänelle oli jo ennestään käsitystä kuvakulmista sekä kuvaamisesta ylipäättänsä. Aikamme ei siis mennyt kuvaajan ohjaamiseen, mikä nopeutti kuvauksen kulkua. Saimme myös kuvaajalta sekä asiakkaalta samalla vinkkejä mitä he toivoisivat hyvältä opetusvideolta. Tässä meitä auttoi lisäksi se, että avustajat eivät olleet saaneet

käyttäjäkoulutusta Bodycuff-käsirautavyöhön. Heidän oli helppo katsoa pätkiä kriittisesti ja kertoa ymmärsivätkö he sen perusteella mitä missäkin vaiheessa kuuluu tehdä. Tämän lisäksi katsoimme aina välillä kuvattuja pätkiä, ettei kävisi niin, että kuvatuissa materiaaleissa olisi jotakin pielessä ja sen huomaisi vasta editoinnin aloitusvaiheessa.

Raporttiosuutta kirjoitimme yhdessä videoiden kuvaamiseen asti, tässä vaiheessa kirjallinen osuus oli saatu noin puoleen väliin. Videomateriaalien kuvaamisen jälkeen Leinonen otti päävastuun editoinnista ja Kosonen raportin loppuun saattamisesta.

Jatkuva osa suunnitteluvaihetta oli tarkka aikataulutusta ja välitavoitteet työn etenemiselle esimerkiksi tietty sivumäärä tekstiä seuraavaan palaveriin mennessä. Haasteena palaverien pitämiseksi oli yhteisen ajan löytäminen sillä molemmat teemme vuorotyötä. Kuitenkin molempien halu saada opinnäytetyö valmiiksi alkuperäisessä aikataulussa motivoi löytämään aikaa asioiden tekemiselle.

7.3 Tarkasteluvaihe

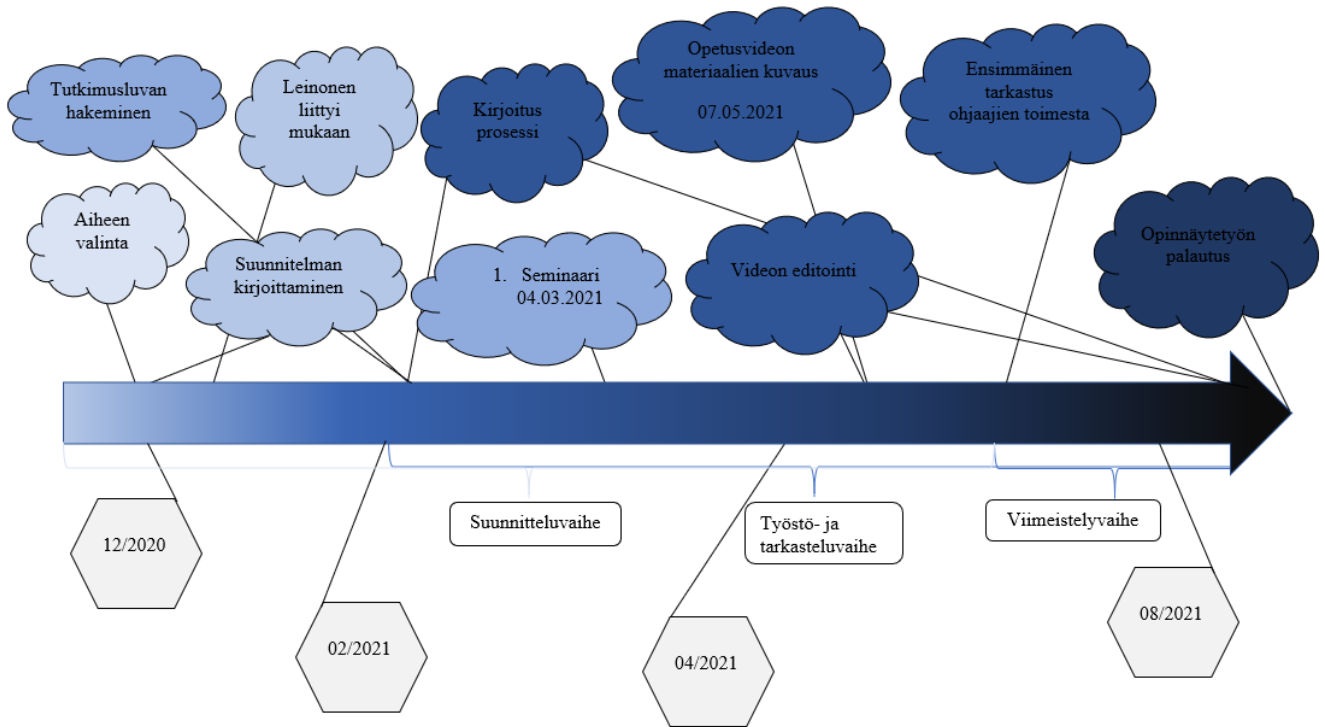
Kumpikin tarkasteli omaa tekemistä koko ajan; vastaako työn sisältö tavoitetta ja tarkoitusta, oliko tuotettu teksti otsikon mukaista, noudattaako työ annettua ohjeistusta. Tärkeänä osana tarkasteluvaihetta olemme keskustelleet opinnäytetyöstä ja sen rakenteesta ohjaajamme Jani Niemen kanssa. Uusien näkökulmien ja parannusten kanssa palattiin takaisin sorvin ääneen eli palautettiin työ työstövaiheeseen. Suuri osuus jatkuvaa tarkasteluvaihetta on ollut myös ulkopuolinen lukija, joka on auttanut oikeakielisyyden sekä asioiden jäsentelyn kanssa. Tässä kuitenkin se rajoitus, että salassa pidettävää osuutta ei voi oikoluettaa kenelläkään hallinnon ulkopuolisella.

7.4 Viimeistelyvaihe

Viimeistelyvaiheessa katsottiin, että opinnäytetyön kaikki asetelut ovat ohjeen mukaiset ja esimerkiksi lähdeviittaukset tarkastettiin useaan otteeseen. Molemmat allekirjoittaneista ovat myös lukeneet valmiin työn useaan kertaan sekä katsoneet opetusvideon ajatuksen kanssa läpi. Vastaan tulleita huonot sanavalintoja ja lauserakenteen virheitä, on korjattu ja hiottu lukuisia kertoja. Osana viimeistelyvaihetta opinnäytetyön raportti on ääneen luettu itselle tekstin sujuvuuden ja luettavuuden varmistamiseksi. Muutokset varsinaiseen työhön ovat pieniä, mutta vaiheen tärkeyttä ei silti pidä vähätellä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

8.1 Päiväkirja prosessista

Kuva 4, Aikajana opinnäytetyömme prosessista. (Kuva: Taru Kosonen)

Aiheen valinta tapahtui jo joulukuussa 2020, tähän ohjasi keskustelu opiskelijakollegan kanssa. Puhuimme heidän aiheestaan ja tavastaan tehdä toiminnallinen opinnäytetyö. Puhuimme myös siitä, kuinka esimerkiksi käsirautojen oikeaoppisesta käytöstä voisi tehdä opinnäytetyön, joka sisältäisi opetusvideon. Aihe jäi pyörimään Kososen päähän ja jonkin ajan miettimisen jälkeen aihe muotoutui Bodycuff-käsirautavyöhön ja sen opetusvideoon.

Suunnitelman kirjoittaminen alkoi heti aiheen valinnan jälkeen, koska Kosonen oli suorittanut tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot kurssin jo aiemmin syksyllä. Tästä syystä aikaa riitti työn ohessa jo suunnitelman tekoon. Kyseinen kurssi vaaditaan suoritettavaksi ennen opinnäytetyön aloittamista. Tammikuussa 2021 Leinonen liittyi tämän opinnäytetyön tekijöihin mukaan. Kosonen huomasi työtaakan olevan yhdelle liian suuri ja tiesi yhteistyön sujuvan hyvin aiempien kokemusten perusteella. Leinosenella oli myös tarvittava kiinnostus valikoitunutta aihetta kohtaan. Tämä suunnitelman kirjoitusprosessi kesti ensimmäiseen seminaariin eli 04.03.2021 saakka.

Tutkimusluvan hakeminen tehtiin heti ensimmäisen seminaarin jälkeen, kun tutkimuslupahakemus ja opinnäytetyön suunnitelma olivat saaneet ohjaavilta opettajilta vihreää valoa. Ensimmäisen tutkimusluvan saamisessa kesti meidän kohdallamme noin kaksi kuukautta. Luvan saatuaamme huomasimme kuitenkin, ettei se koskettanut kaikkia tarvitsemiamme aineistoja, joten suoritimme uuden luvan hakemisen. Toisen tutkimusluvan kohdalla prosessi oli helpompi, sillä meillä oli valmis suunnitelma liitteeksi sekä pohja tutkimusluvan hakemiseen. Lupaa koskevien määräysten numerot vain muutettiin ja hakemus lähetettiin eteenpäin. Tällä kertaa luvat tulivat noin kolmessa viikossa mikä oli suuri helpotus.

Ensimmäisen luvan lukemisen jälkeen kävivät tunteet melkoisen vuoristoradan läpi. Ensimmäiset ajatukset olivat, että vihdoinkin päästään työssä eteenpäin. Huomattuamme, että lupa ei kuitenkaan koske kaikkia tarvitsemiamme materiaaleja kävi turhautuminen erittäin korkealla. Mielessä vilahti myös epätoivo siitä ehtiikö uusi tutkimuslupa käydä tarvittavan prosessin läpi riittävän nopeasti, että pysymme suunnitellussa kirjoitusaikataulussa. Tämä oli myös yksi sellainen tilanne matkan varrella, jolloin teki mieli heittää hanskat tiskiinkin koko opinnäytetyön kanssa.

Raporttiosuuden kirjoittamistyö on jatkunut suunnitelman palauttamisesta alkaen, eli se alkoi jo maaliskuussa 2021. Kirjoittaminen on herättänyt monenlaisia tunteita. Toisinaan kirjoittaminen on todella luontevaa ja se luo onnistumisen tunteita. Toisinaan taas avaa tietokoneen eikä saa yhtäkään sanaa kirjoitetuksi ylös, se turhauttaa. Takaravoissa jyskyttää koko ajan tieto siitä, että valmista pitäisi saada aikarajojen puitteissa mutta mitään ei saa aikaiseksi. Tässä voidaan kai puhua niin sanotusta luomisen tuskasta, joka on ollut erittäin vahvasti läsnä aika ajoin.

Opetusvideon materiaalit piti alkuperäisen suunnitelman mukaan kuvata kolmiviikkois jaksolla Tampereella ohjaavien opettajien avustuksella. Heiltä piti saada neuvoja ja tukea hyvän opetusvideon laadittamiseen paikan päällä. Suunnitelmat menivät näiltä osin uusiksi, kun koululta ilmoitettiin, että meidän osaltamme kolmiviikkois jakso perutaan lähiopetuksen osalta Suomen Covid-19 tilanteen takia. Jouduimme siis kuvaamaan videoiden materiaalit ilman ohjausta täysin omien taitojen varassa. Tuo kuvauspäivä saatiin loppujen lopuksi sovittua 07.05.2021 Kuusamon poliisiasemalle. Tähän johti esimerkiksi se, että Jyväskylän asemalta missä Leinonen on harjoittelussa, ei löytynyt Bodycuff merkistä sidontavyötä. Tämä aiheutti pettymyksen tunteita. Jäimme miettimään, olisiko videosta tullut parempi, mikäli sen kuvaus olisi toteutettu koululla opettajien avustuksella. Ja vaikuttaako tämä näin ollen negatiivisessa suhteessa meidän saamaamme kokonaisarvosanaan opinnäytetyöstä.

Päädyimme videon kuvaamisessa siihen ratkaisuun, että se kuvataan Leinosen iPhone puhelimella. Nykyään puhelimissa on laadukkaat kamerat ja kuvausominaisuudet, eikä meillä ollut mahdollisuutta

saada lainaan mistään laadukkaampaa kuvausvälineistöä. Kuvauspäivä meni kaiken kaikkiaan hyvin ja pysyimme aikataulussa, sekä saimme kuvattua tarpeeksi materiaalia videota varten. Leinonen editoi videon Macin iMovie editointi ohjelmaa hyödyntäen. Ohjelma ja Mac ovat Leinoselle entuudestaan tuttuja, joten videoiden siirtäminen ja muokkaaminen sujuivat helposti ja ilman ongelmia. Editointi kokemusta Leinosella ei ollut kertynyt paljoa entuudestaan, mutta pienellä opiskelulla ja asiaan perehtymisellä saimme tehtyä videosta varsin hyvän ja laadukkaan. Leinonen lähetti videota projektin eri vaiheissa Kososelle nähtäväksi ja kommentoitavaksi. Näiden pohjalta työstimme yhdessä valmiin lopputuloksen.

18.05.2021 pidimme palaverin ohjaajamme Jani Niemen kanssa opinnäytetyön etenemisestä Teamsin välityksellä. Kävimme läpi mitä tulee tehdä tutkimusluvan kanssa ja totesimme ainoan vaihtoehdon olevan lisäluvan hakeminen. Keskustelimme myös siitä, että voisimme alustavasti käyttää jo materiaaleja, joihin tulemme hakemaan lisälupaa. Toki varautuen siihen, että lupaa ei jostain syystä myönnettäisi. Mietimme vaihtoehtoisia toimintatapoja siltä varalta, jos lupaa lisämateriaaleille ei saada. Puhuimme myös opetusvideosta, minkälainen siitä kannattaa tehdä. Missä suhteessa videoon lisätään puhetta ja tekstiä. Palaverissa saimme Niemeltä vinkkejä ja suuntaviivoja videon kuvaamista sekä editoimista varten.

Ennen tuotoksen lähettämistä ensimmäiseen tarkastukseen tuntui siltä, ettei keksi enää mitään mistä kirjoittaa. Opinnäytetyö lähettämisestä noin viikon päästä Niemen Janilta tuli ohjeita ja neuvoja mihin kannattaa vielä panostaa ja mitä asioita tarkastella. Saimme ohjeita esimerkiksi muutaman otsikoinnin uudelleen miettimiseen. Tämän jälkeen kirjoittaminen on ollut taas huomattavasti helpompaa, koska on tiennyt mitä pitää tehdä ja mihin juuri meidän on vielä kiinnitettävä erityistä huomiota. Palautteen saaminen myös prosessin kesken ollessa on tarpeellista ja ohjaavilla opettajilla on siinä tärkeä tehtävä. On huomattavasti helpompi korjata tehtyjä virheitä prosessin aikana kuin sen loppupuolella.

Mietimme varsinkin loppuvaiheessa sitä, olisiko kuitenkin ollut helpompi kirjoittaa tutkimuksellinen opinnäytetyö. Parin kanssa kirjoittaessa ohjeellinen sivumäärä on noin 30 sivua. Vaikka teimme toiminnallisen opinnäytetyön, jossa produktin työstämiseen on mennyt kymmeniä ja kymmeniä työtunteja. Tulee meidän raporttiosuutemme silti täyttää tuo 30 sivun ohjepituus. Näin ollen toiminnallisen opinnäytetyön produktilla ei juuri ole painoarvoa työmäärää mitatessa. Tämä on aiheuttanut toisinaan isompaa ja toisinaan pienempää harmitusta matkan varrella. Emme silti kadu aiheen valintaa tai sitä, että teimme toiminnallisen opinnäytetyön. Olemme tehneet mielestämme hyvää työtä ja produktin työstäminen on ollut mielenkiintoista sekä ammattitaitoa lisäävää.

Mitä pidemmälle opinnäytetyö projekti eteni sitä enemmän tuntui, että olisimme kaivanneet enemmän ohjausta. Meistä tuntui, että olimme melko yksin kokonaan uuden ja ison projektin keskellä. Olisimme toivoneet enemmän kommentteja ja apua äidinkielellisissä asioissa. Odotimme ohjausprosessilta tarkempia ohjeita sekä neuvoja varsinkin kirjallisen raportin kanssa.

Kaiken kaikkiaan koko prosessi kesti meidän osaltamme noin kymmenen kuukautta. Aika on pitkä, sillä olemme työstäneet opinnäytetyötämme harjoittelun ohessa. Tämä ei suinkaan ole pakollista, vaan harjoittelun jälkeen on varattu aikaa opinnäytetyön tekemiselle. Olemme molemmat kuitenkin alusta saakka olleet sitä mieltä, että pyrimme työllistymään heti harjoittelun jälkeen. Opinnäytetyön kirjoittaminen ennen sitä parantaa mahdollisuuksia sen suhteen. Prosessin aikana on käyty läpi niin onnistumista, pettymistä, ärsyyntymistä, laiskuutta, raakaa työn tekoa, itsensä pakottamista, tyytyväisyyttä sekä iloa. Kaikki nämä tuntemukset ovat varmasti kasvattaneet meitä ammatillisesta näkökulmasta.

8.2 Haasteet

Iso haaste tätä opinnäytetyötä tehdessä on ollut erotella salattu ja julkinen materiaali. Julkisen materiaalin osuutta raportissa olemme työstäneet reaaliajassa koulun tarjoaman Office 365 palvelun kautta. Salattua osuutta raportista työstimme työpaikalla TUVE yhteyksien äärellä, eikä silloin ole pystynyt näkemään mitä toinen on jo kirjoittanut. Tässä osuudessa selkeästä työnjaosta on ollut suuri apu. Onneksi teknologia on kehittynyt tälle tasolle mitä se tänä päivänä on, eikä meidän maantieteellinen sijoittumisemme eri puolille Suomea ole haitannut yhdessä kirjoittamista muutoin juuri lainkaan.

Videomateriaalien kuvaus tuotti myös oman haasteensa, kun Covid-19 virus perui meidän harjoittelumme aikana toteutettavan kolmiviikkoisjakson maaliskuulta 2021. Alun perin olimme suunnitelleet kuvaamamme materiaalit tuolloin yhdessä opinnäytetyön ohjaajamme Niemen kanssa koululla ollessamme. Nyt jouduimme soveltamaan isolla kädellä ja lopulta kuvasimme materiaalit Kuusamon poliisiasemalla.

Itselle tuli yllätyksenä kuinka pitkä prosessi tutkimusluvan hakeminen Poliisihallinnossa on ja kuinka paljon se hidastaa itse opinnäytetyöprosessia. Olisimme voineet hakea tutkimuslupaa jo paljon aikaisemmin, jos olisimme olleet tietoisia tutkimuslupaprosessin pituudesta. Toivoisimme, että tuleville opiskelijoille painotettaisiin tutkimuslupaprosessin vaikutusta opinnäytetyön tekemiseen ja aikataulutukseen. Meidän kohdallamme kävi vielä niin, että jouduimme hakemaan osan materiaalien luvan jälkikäteen. Onneksi lupaprosessi pyörähti toisella kertaa nopeammin läpi ja saimme kaikkiin hakeemiimme materiaaleihin tutkimusluvan. Olisimme olleet isossa pulassa, mikäli lisämateriaalien tutkimusluvan saaminen olisi kestänyt kaksi kuukautta, niin kuin ensimmäisten kohdalla kävi.

Yhtenä haasteena Leinosella oli Bodycuff-käsirautavyöstä saatavan tiedon hankkiminen. Sisä-Suomen poliisilaitoksella, Jyväskylän poliisiasemalla harjoittelussa ollessaan aloitti hän lähes välittömästi opinnäytetyön aiheen valittuamme kyselemään tietoa vyöstä ja siihen saatavasta käyttäjäkoulutuksesta. Jyväskylän poliisiasemalta ei löytänyt ketään siellä työskentelevää, joka olisi juuri kyseistä vyötä käyttänyt. Myöskään Leinosen oman kenttäryhmän voimankäytönkouluttaja ei ollut Bodycuff-merkkistä sidontavyötä koskaan käyttänyt. Ulkomaalaisvalvonnan puolelta löytyi muutaman konstaapeli, jotka olivat vyötä käyttäneet. Heillä oli käytössä tällä hetkellä kuitenkin toisen merkinen vyö, missä on erilainen toimintaperiaate, kuin opinnäytetyömme vyössä. Tämä meinasi alussa ruveta turhauttamaan, kun ei saanut tietoa, eikä kokemuksia vyön käytöstä. Onneksi Kososella oli ollut parempi tuuri Kuusamon asemalla.

8.3 Luotettavuuden arviointi

Opinnäytetyömme pohjautuu suurelta osin poliisin työtä sääteleviin lakeihin, kuten esimerkiksi poliisi- ja tutkintavankeuslakiin. Myös julkisuuslaki on tärkeässä osassa opinnäytetyössämme, sillä sen perusteella osioita on täytynyt salata Theseuksessa julkaistavasta versiosta. Käsittelemme tätä vielä jäljempänä tarkemmin.

Julkisina lähteinä työssämme on käytetty tarkkaan valikoituja kirjoja sekä artikkeleita, esimerkiksi Ylen eli Yleisradion julkaisemia. Pidämme yleisesti ottaen Yleä luotettavana lähteenä sillä sen omistaa Suomen valtio. Luotettavuutta lisää se, että sen toiminta on jatkunut jo lähes sata vuotta ja sen toiminnan lainmukaisuutta valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.

Opetusvideon materiaaleja kuvatessa apuna on käytetty valmistajan koulutuspakettia sekä saatua käyttäjäkoulutusta. Nämä molemmat ovat Pohan tarkastamia ja hyväksymiä. Yhteenvetona yllä läpi käydyistä asioista arvioimme työmme olevan todella luotettava.

Salassapito säännösten pohjana toimii laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Siinä todetaan, että salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, ellei erikseen toisin säädetä. Meidän opinnäytetyössämme kirjallisen osuuden sisältämät tiedot sekä produktina toimiva video on salattu JulkL 24 § 5 kohdan perusteella, joka menee seuraavasti:

“Poliisin, Rajavartiolaitoksen, Tullin, vankeinhoitoviranomaisen ja Maahanmuuttoviraston taktisia ja teknisiä menetelmiä ja suunnitelmia koskevia tietoja sisältävät asiakirjat, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi rikosten ehkäisemistä ja selvittämistä tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai rangaistuslaitoksen järjestyksen ylläpitämistä taikka Maahanmuuttoviraston ulkomaalaista koskevan selvityksen luotettavuutta; (21.8.2020/622)” (JulkL 24 § 5k.)

8.4 Opinnäytetyön arviointi

Matkan verralla on tullut luettua monenlaisia opinnäytetöitä, pääasiassa Polamk:ssa tehtyjä sellaisia. Muiden töistä on saanut mallia omaan tekemiseen, mukaan on tarttunut toki paljon erilaista tietoa mistä on aina hyötyä omassa ammatillisessa kehittämisessä. Prosessin aikana on oppinut, kuinka arvioidaan luotettavaa ja ei luotettavaa lähdemateriaalia. Oikeinkirjoittaminen ja asioiden jäsentely on ottanut isoja harppauksia kirjoitustyön aikana eteenpäin. Vaikka koulun aikana joutuukin opettelemaan lakipykälän auki kirjoittamista sekä asioiden referointia, on kokonaisesta kirjasta pääasioiden poimiminen aivan eri asia. Näitä kaikkia taitoja on pitänyt käyttää opinnäytetyötä kirjoittaessa. Alkuun pelotti, että mistä sitä saa kirjoitettua vaadittavan määrän tekstiä niin ettei oltaisi vain ja ainoastaan asian vieressä.

Opinnäytetyö on meille molemmille ensimmäinen laatuaan ja on vaatinut paljon ajatus- ja valmistelutyötä kirjoittaa näin laajaa kirjallista tuotosta. On pitänyt lukea paljon erilaisia ohjeita sekä ottaa mallia, kuinka otsikoidaan ja asetellaan Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Itse opinnäytetyön tekemisen lisäksi on täytynyt opetella teoria sekä käytännön puoli Bodycuff-käsirautavyöstä.

Meistä kumpikaan ei ole kirjoittamisen tai lukemisen suuri ystävä, tämän takia oli luonteva valinta tehdä toiminnallinen opinnäytetyö tutkimuksellisen sijasta. Käytännön kautta tekeminen on molemmille mieleistä. Valitsemamme aihe on myös aidosti kiinnostanut molempia, jolloin opiskeleminen on ollut mielekästä ja sen myötä ammatillinen kasvu väistämätöntä.

Raportin hiominen oikolukijan kanssa on kehittänyt omaa kielipillistä osaamista ja kirjallista ilmaisua huomasti. Esimerkiksi lauserakenteiden käyttö on monipuolistunut ja niin sanottu ”kielikorva” kehittynyt. Tämän lisäksi olemme oppineet suodattamaan puhekielen sanoja pois tuotetusta ammattiteksistä. Yhteenvetona tästä olemme todella tyytyväisiä opinnäytetyömme raporttiosuuteen. Lisäksi olemme enemmän, kun huojentuneita siitä, että on aika jättää tämäkin koulutehtävä arvioitavaksi.

Olimme itse jo todella tyytyväisiä ensimmäiseen versioon videosta, jonka opettajille näytimme. Saimme kolmannen seminaarin jälkeen palautetta videon pienistä puutteista. Olimme tehneet videon pelkästään vyön pukemisesta maassa olevalle kohdehenkilölle. Saimmekin vinkkejä, että videoon olisi hyvä laittaa myös kuvia tai videoita siitä miten sidottuna kohdehenkilö pystyy tarvittaessa liikkumaan. Onneksi olimme kuvanneet materiaalia myös siitä, ja videon muokkaus onnistui pelkällä lisäeditoinnilla. Videon laatu oli todella hyvä ja editointi onnistui sujuvasti ilman suurempia vaikeuksia. Videosta tuli ensimmäisellä kerralla muuten kaikin puolin onnistunut. Nämä opettajien ehdottamien muokkausten jälkeen video on mielestämme laadukas ja selkeä. Videon opastaa selkeästi Bodycuff-käsirautavyön kiinnittämisen ja näyttää sen erilaiset käyttömahdollisuudet.

Sitä kuinka paljon meidän opetusvideomme on kerännyt katsojia, taikka kuinka paljon siitä on oikeasti ollut apua sidontavyön käyttäjäkoulutuksessa tai itseopiskelussa, emme tule saamaan tietoomme ennen työn palautusta. Tulevaisuudessa joku voisi tehdä esimerkiksi kyselytutkimuksen opetusvideon hyödyllisyydestä ammattitaidon ylläpitämisessä tai käyttäjäkoulutuksessa.

Yhdistämällä tietoja aiemmista koulutusmateriaaleista, tästä opinnäytetyöstä ja sen produktista voisi kirjoittaa uuden koulutusoppaan Bodycuff-käsirautavyön käytöstä. Tämä voisi sisältää tiiviin tietopakettin tarvittavista lakipykälästä ja pukeminen asiakkaalle olisi selitetty kuvin ja ohjein. Tämänhetkinen kirjallinen opas sisältää huonolaatuisia kuvia, joten päivityksen tarve on ilmeinen. Meidän kohdallamme työ olisi kasvanut liian suureksi, jos olisimme itse tehneet myös opasmuodossa olevan kirjallisen ohjeen.

Aiheena sidontavyön käyttö on todella vähän käsitelty opinnäytetöissä, joten monenlaisia tutkimuksia aiheesta voi varmasti tehdä. Asiaa voisi esimerkiksi tutkia asiakasnäkökulmasta. Minkä verran asiakkaita on loukkaantunut sidontavyötä käytettäessä tai minkälaisia ovat käyttäjäkokemukset poliisissa. Tulisiko käyttöä lisätä vaiko vähentää? Yhtenä lähestymistapana voisi vertailla sidontavyötä ja käsi- sekä jalkaraudoilla tehtävää asiakkaan sitomista. Näiden kahden tavan hyviä ja huonoja puolia. Omia kokemuksia voisi lisätä tutkimukseen kokeilemalla itse, miltä kumpikin sidontatyyli tuntuu niin sanottuasi asiakkaana ollessa.

LÄHTEET

Bodycuff-käsirautavyön koulutussuunnitelma

Bodycuff-käsirautavyön koulutusopas

Boucht, Johan 2020: Poliisin voimakeinojen käyttö, Suomalaisen oikeuden oppikirja. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/346237/Oppikirja_31_netti.pdf?sequence=2&isAllowed=y Luettu 17.01.2021.

HE 44/2002. Hallituksen esitys Eduskunnalle rikosoikeuden yleisiä oppeja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Luettavissa: <https://finlex.fi/fi/esitykset/he/2002/20020044#idp446242384>. Luettu 14.06.2021.

HE 224/2010. Hallituksen esitys Eduskunnalle poliisilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100224#idp446178400>. Luettu 14.06.2021.

Kosola, Leo 2015: Kahdeksan asiaa, jotka kannattaa huomioida opetusvideota tehdessä. Luettavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/10/29/kahdeksan-asiaa-jotka-kannattaa-huomioida-opetusvideota-tehdessa>. Luettu 25.02.2021.

Laine, Mikko 2016: Opettaja: näillä ohjeilla teet hyvän videon
Luettavissa: https://yle.fi/uutiset/osasto/uutisluokka/opettaja_nailla_ohjeilla_teet_hyvan_videon_katso_yle_uutisluokan_opetusvideot/9347161.%20. Luettu 25.02.2021.

Lindroos, Jan-Erik & Lohivesi, Kari 2010. Strategiatyökaluja, Onnistu strategiassa. Helsinki: Alma Talent Oy.

Nurmi, Johanna 2020: Voimankäytön puolustettavuuden arviointi: Poliisimiehen henkilökohtaisten ominaisuuksien huomioiminen voimankäytön puolustettavuuden arvioinnissa. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/342845/ON_Nurmi_Johanna_.pdf?sequence=2&isAllowed=y Luettu 17.01.2021.

Peda.net, oppiminen ja opiskelutekniikat. Luettavissa: <https://peda.net/kaanp%C3%A4%C3%A4/ky/opinto-ohjaus/ojo>. Luettu 13.06.2021.

Poliisiammattikorkeakoulu. Tutkimuslupa: sidontavyön käyttö poliisissa POL-2021-24773.

Poliisihallitus. Poliisin voimankäyttö- ja suojavälineet sekä voimakeinojen ja suojavälineiden käytön koulutus POL-2019-28030.

Poliisihallitus. Voimankäyttö lentoteitse tapahtuvassa maastapoistamispäätöksen täytäntöönpanossa POL-2018-15326.

Poliisihallitus. Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 2020/2013/5490.

Rantaeskola, Satu 2014: Poliisilaki – Kommentaari (Poliisiammattikorkeakoulu)

Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/86690/Oppikirjoja_23_poliisilaki.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu 25.02.2021.

Celia.fi, saavutettavuus. Luettavissa: <https://www.celia.fi/saavutettavuus/>. Luettu 18.08.2021.

Saavutettavuusvaatimukset, videoiden ja äänilähetysten saavutettavuus. Luettavissa: <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/digipalvelulain-vaatimukset/videoiden-ja-aanilahetysten-saavutettavuus/>. Luettu 18.08.2021.

Sisäasiainministeriö. Voimankäyttövälineen hyväksyminen virkakäyttöön SM-2005-1577/Tu-417.

Valtioneuvoston asetus poliisista 1080/2013. Luettavissa:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131080>. Luettu 15.06.2021.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2004: Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä, Gummerrus Kirjapaino Oy.

Vuorinen, Tero 2013: Strategiakirja: 20 työkalua. Helsinki: Alma Talent Oy.

LIITE 1

Liite 1, Opetusvideo sidontavyön käytöstä (Salassa pidettävä JulKL (621/1999) 24.1 § 5 k).